

Anslagen till skatteförvaltningen, Tullverket och kronofogdemyndig- heterna m.m. (prop. 2001/02:1)

Sammanfattning

I betänkandet tillstyrker utskottet regeringens förslag i budgetpropositionen 2002 om anslag för skatteförvaltningen, Tullverket och kronofogdemyndigheterna. Motioner från Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet liberalerna med alternativa anslagsförslag avstyrks.

Utskottet avstyrker slutligen ett antal motioner från den allmänna motions- tiden 2001 rörande vissa folkbokföringsfrågor.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Utskottets överväganden	5
Anslag inom utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution.....	5
Folkbokföring i församling.....	10
Folkbokföring av studerande	11
Folkbokföringsdag.....	12
Utfärdande av personnummer för den som fått uppehållstillstånd	13
Reservation.....	15
Folkbokföring av studerande (punkt 3) – c, fp	15
Särskilda yttranden	16
1. Anslag inom utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution (mom. 1)	
- m	16
2. Anslag inom utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution (mom. 1)	
- kd.....	16
3. Anslag inom utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution (mom. 1)	
- c.....	17
4. Anslag inom utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution (mom. 1)	
- fp	17
Bilagor	
1. Förteckning över behandlade förslag.....	19
Propositionen.....	19
Motioner från allmänna motionstiden.....	19
2. Förslag till beslut om anslag inom utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution	22

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Med hänvisning till de motiveringar som framförs under Utskottets överväganden föreslår utskottet att riksdagen fattar följande beslut:

1. Anslag inom utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Riksdagen anvisar anslag för budgetåret 2002 under utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution enligt *bilaga 2*. Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:1 volym 2 utgiftsområde 3 punkt 1 och avslår motionerna 2001/02:Sk317 yrkandena 1–6, 2001/02:Sk411, 2001/02:Sk431 yrkandena 1–3, 2001/02:Sk437, 2001/02:Sk441, 2001/02:Fi294 yrkande 11, 2001/02:Ju390 yrkande 2 och 2001/02:Sf277 yrkande 4.

2. Folkbokföring i församling

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:Sk242, 2001/02:Sk318, 2001/02:Sk322, 2001/02:Sk348, 2001/02:Sk477 och 2001/02:Kr417 yrkande 7.

3. Folkbokföring av studerande

Riksdagen avslår motion 2001/02:K371 yrkande 2.

Reservation (c, fp)

4. Folkbokföringsdag

Riksdagen avslår motion 2001/02:Sk352.

5. Utfärdande av personnummer för den som fått uppehållstillstånd

Riksdagen avslår motion 2001/02:Sk356.

Stockholm den 13 november 2001

På skatteutskottets vägnar

Arne Kjörnsberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Arne Kjörnsberg (s), Carl Fredrik Graf (m), Anita Johansson (s), Lisbeth Staaf-Igelström (s), Per Rosengren (v), Kenneth Lantz (kd), Carl Erik Hedlund (m), Per Erik Granström (s), Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Lena Sandlin-Hedman (s), Marie Engström (v), Sven Brus (kd), Gudrun Lindvall (mp), Rolf Kenneryd (c), Lennart Kollmats (fp), Stig Rindborg (m) och Lennart Axelsson (s).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I ärendet behandlar utskottet regeringens proposition 2001/02:1, volym 2, utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution samt vissa motioner från den allmänna motionstiden 2001. En förteckning över behandlade förslag finns i bilaga 1. Utskottets förslag till anslag under utgiftsområde 3 återfinns i bilaga 2.

Utskottets överväganden

Anslag inom utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslag till skatteförvaltningen, Tullverket och kronofogdemyndigheterna (utg.omr. 3) för budgetåret 2002 i enlighet med regeringens förslag. Riksdagen avslår motioner med förslag om högre respektive lägre anslag.

Propositionen

Efter förslag i 2001 års ekonomiska vårproposition har riksdagen godkänt att anslaget för kronofogdemyndigheterna överförs från utgiftsområde 4 Rättsväsendet till utgiftsområde 3. Utgiftsområde 3 har därvid bytt namn till Skatt, tull och exekution och omfattar numera skatteförvaltningen (Riksskatteverket, RSV, och skattemyndigheterna), Tullverket och exekutionsväsendet (RSV och kronofogdemyndigheterna). Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2002 att RSV, skattemyndigheterna, Tullverket och kronofogdemyndigheterna för budgetåret 2002 beviljas var sitt ramanslag enligt följande uppställning.

3:1 Riksskatteverket	ramanslag	471 984
3:2 Skattemyndigheterna	ramanslag	4 966 115
3:3 Tullverket	ramanslag	1 224 691
3:4 Kronofogdemyndigheterna	ramanslag	1 394 855
Summa		8 057 645

De gemensamma prioriteringarna inom politikområdet utgår från att berörda myndigheter svarar för väsentliga delar av samhällets viktigaste regelsystem. Väsentligt är att myndigheterna kan få medborgare och enskilda att känna förtroende för rättssäkerheten och rättstryggheten i dessa regelsystem samt att medborgare och enskilda därmed frivilligt efterlever regelsystemen. Viktigt är också att myndigheterna långsiktigt arbetar med åtgärder för att hantera en med tiden allt större och mer komplicerad arbetsmängd med relativt mindre personalresurser. Myndigheterna skall därför sträva efter en modern, effektiv och ändamålsenlig förvaltning. Det skall bl.a. uppnås genom kontinuerlig IT-, metod- och kompetensutveckling. Myndigheterna skall också sträva efter att öka servicenivån och förenkla för företag och allmänhet.

I det internationella och europeiska administrativa samarbetet inom myndighetsområdena prioriteras insatser för regel- och procedurförenklingar samt

ett effektivare samarbete och informationsutbyte mellan Sverige och olika medlemsstaters förvaltningar.

Skatteförvaltningen skall prioritera förstärkt skattekontroll. Kontrollen skall bl.a. inriktas mot så kallat svart arbete. Under 2001 har skatteförvaltningen tillförts medel för att höja nivån i riktning mot 1997 års nivå. För 2002 föreslås att ytterligare 175 miljoner kronor tillförs för skattekontrolländamål. Skattemyndigheterna har för bouppteckningsverksamheten under 2001 tillförts 33 miljoner kronor. För 2002 föreslås ett ytterligare tillskott på 30 miljoner kronor för denna verksamhet.

Tullverket skall även fortsättningsvis lägga stor vikt vid utvecklings- och effektiviseringsarbetet. Arbete med förenklingar av regler och tullprocedurer skall fortgå. Inom gränsskyddet skall insatser mot narkotika och storskalig illegal införsel av alkohol och tobak prioriteras. För 2002 föreslås ett resurstillskott på 10 miljoner kronor för att effektivisera tullverksamheten. Förstärkningen skall säkerställa att ny teknik bl.a. mobila röntgenutrustningar, används i verksamheten. Regeringen föreslår vidare ett resurstillskott på 5,5 miljoner kronor för att säkerställa att tullen efter ombyggnaden på Arlanda upprätthåller en önskvärd kontrollnivå. Ytterligare medelstillskott beräknas behövas för 2003 och 2004 för detta ändamål.

Exekutionsväsendet skall upprätthålla rättstrygghet och rättssäkerhet vad gäller betalningsförpliktelser och andra förpliktelser. Exekutionsväsendet skall även fortsättningsvis prioritera uppgiften att förbättra IT-stödet och att även genom andra rationaliseringsåtgärder se till att verksamheten kan klara en ökad arbetsbelastning utan allvarliga störningar eller behov av resurstillskott. Det är angeläget att den nyligen beslutade indrivningspolicyn introduceras under 2002. Regeringen anser vidare att exekutionsväsendet skall förbättra kunskapen om vilka grupper i samhället som kan vara i riskzonen att bli gäldenärer och hur det förebyggande skall kunna bedrivas. Särskild uppmärksamhet skall även i fortsättningen ägnas borgenärsfrågorna. När det gäller skuldsanering skall särskilt handläggningstiderna uppmärksammas. Inom konkurstillsynen bör enligt regeringen kvaliteten kunna förbättras inom ramen för tillgängliga resurser.

Motionerna

I motion Sk431 yrkandena 1–3 av Carl Fredrik Graf m.fl. (m) anförs att de skatteförändringar Moderata samlingspartiet föreslår innebär att skatteförvaltningens administration minskar och att anslagsbehovet därigenom minskar. Det handlar om frysta taxeringsvärden för fastigheter, slopad reklamskatt och slopad förmögenhetsskatt. Riksdagen föreslås i motionen besluta att tillföra RSV 75 miljoner kronor mindre än regeringen föreslagit.

Motionärerna anför vidare att smugglingen av hårt punktbeskattade varor som alkohol och tobak har ökat under senare år liksom smugglingen av narkotika och vapen. Tullen bör enligt motionen därför få ökade resurser till kontrollverksamhet. Detta kommer att öka statens inkomster. Riksdagen föreslås

besluta att tillföra Tullverket 40 miljoner kronor mer och kronofogdemyndigheterna 40 miljoner kronor mindre än regeringen föreslagit.

I *motion Sk317 av Kenneth Lantz m.fl. (kd)* föreslås dels tillkännagivanden om ökade resurser till skatteförvaltningen och tullen och om gränskontrollen och kontrollen vid de svenska internationella flygplatserna, (*yrkandena 1–5*), dels att riksdagen beslutar om utökade anslag till skattemyndigheterna och Tullverket. Enligt motionen skall skattemyndigheterna tillföras 100 miljoner kronor och Tullverket 20 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit (*yrkande 6*). Medelstillskottet skall enligt motionen användas till att förstärka skattekontrollen och för att effektivisera gränskontrollen.

I *motion Sk411 av Kaj Larsson (s) och Marianne Jönsson (s)* föreslås ett tillkännagivande till regeringen om behovet av att skattemyndigheterna överväger att lägga ut delar av granskningsverksamheten av deklarationer från större orter till mindre orter.

I *motion Sk441 av Rolf Kenneryd m.fl. (c)* anføres att Schengensamarbetet och tåg- och biltrafiken över Öresund gör att kraven på Tullverket ökar. Enligt motionen skall tullen tillföras 20 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit. Medlen omfördelas från anslaget till RSV. I motionen anføres vidare att Centerpartiet i annat sammanhang föreslår en reformering och betydande förenkling av taxeringsförfarandet för småhus. Förslaget innebär betydande administrativa vinster för RSV. Anslaget till RSV föreslås enligt motionen således minska, förutom med de nämnda 20 miljoner kronor, med ytterligare 30 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag.

Folkpartiet i *motion Fi294 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 11* och i *motion Sk437 av Lennart Kollmats och Karin Pilsäter (fp)* föreslår att skattemyndigheterna tillförs 50 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit för åtgärder som ökar skatteintäkterna. Tullen föreslås få 25 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit för ökade resurser för åtgärder riktade mot den illegala införseln av alkohol och narkotika.

I *motion Ju390 yrkande 2 av Ragnwi Marcelind m.fl. (kd)* redovisas Kristdemokraternas uppfattning om tullens resursbehov och utrustningsbehov. Motionärerna begär ett tillkännagivande om att den omfattande smugglingen måste stoppas och att arbetet vid EU:s yttre gränser måste fungera väl.

I *motion Sf277 yrkande 4 av Magnus Jacobsson (kd)* berörs behovet av att underlätta integrationen kring Östersjön, och motionären begär ett tillkännagivande om att utvecklingen bromsas bl.a. av att tullen har för dåliga resurser.

Utskottets ställningstagande

Regeringens förslag till anslag budgetåret 2002 under utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution och oppositionspartiernas alternativa förslag framgår av följande uppställning (tusental kronor).

År 2002	Propositionen	Moderata samlingspartiet	Kristdemokraterna	Centerpartiet	Folkpartiet
3:1 RSV	471 984	- 75 000		- 50 000	
3:2 Skattemyndigheterna	4 966 115		+ 100 000		+ 50 000
3:3 Tullverket	1 224 691	+ 40 000	+ 20 000	+ 20 000	+ 25 000
3:4 Kronofogdemyndigheterna	1 394 855	- 40 000			

Utskottet tillstyrkte i sitt nyligen avgivna yttrande (2001/02:SkU1y) till finansutskottet regeringens förslag till anslagsram för 2002 för utgiftsområdet. Ställningstagandet innebar att utskottet ansåg att förslagen från Kristdemokraterna och Folkpartiet om resursförstärkningar utöver den ram som regeringen föreslagit inte var motiverade eftersom utskottet ansåg att myndigheterna kunde lösa sina uppgifter inom den utgiftsram regeringen föreslagit. Även förslagen från Moderata samlingspartiet och Centerpartiet om en lägre utgiftsram för utgiftsområdet avvisades av utskottet eftersom utskottet bedömde att regeringens förslag till anslagsram bättre återspeglade resursbehovet hos myndigheterna. Utskottet vidhåller denna inställning.

När det gäller fördelningen av resurserna mellan myndigheterna föreslår Moderata samlingspartiet och Centerpartiet kraftigt sänkta anslag till RSV med hänvisning till de skatteförändringar partierna i andra sammanhang för fram. Det rör sig om förändringar i fastighetsbeskattningen och slopad reklam- och förmögenhetsskatt. Utskottet har i sitt yttrande till finansutskottet (2001/02:SkU1y) avvisat dessa skatteförslag och utskottet kan av den anledningen inte heller godta förslaget om sänkta anslag till RSV. Dessutom anser utskottet att de besparingar som dessa partier räknar med till följd av sina skatteförslag knappast skulle uppstå i RSV:s verksamhet redan under budgetåret 2002.

Utskottet vill också bestämt avvisa Moderata samlingspartiets förslag om minskade anslag till kronofogdemyndigheterna. Kronofogdemyndigheternas verksamhet hänger intimt samman med skattemyndigheternas verksamhet och utskottet är mån om att det föreligger en rimlig resursbalans mellan dessa verksamheter. Ökade resurser satsas i årets budget på ökad skattekontroll i skatteförvaltningen i syfte att förebygga skattefusk. Utskottet anser att kronofogdemyndigheterna har en utomordentligt viktig roll i detta arbete eftersom man kan anta att mycket av den preventiva effekten går förlorad om kronofogdemyndigheterna inte har förmåga att se till att skatter och avgifter verkligen kommer in till statskassan.

Samtliga oppositionspartier vill öka anslagen till tullen för att motverka smuggling. Kristdemokraterna och Folkpartiet vill dessutom öka anslagen till

skattemyndigheterna för att bekämpa skattefusk. Utskottet kan därmed konstatera att det råder en bred politisk enighet om behovet av att bekämpa smuggling, skattefusk och annan ekonomisk brottslighet på ett effektivt och kraftfullt sätt. Verksamheten är sedan länge högt prioriterad hos tullen och skatteförvaltningen. Utskottet fann i sitt yttrande (2001/02:SkU1y) till finansutskottet om utgiftsramarna för utgiftsområdet att den i budgetpropositionen föreslagna förstärkningen av skatteförvaltningens och tullens resurser var väl motiverad. Det handlar om ökade resurser på 175 miljoner kronor i syfte att höja nivån i skattekontrollen. För innevarande budgetår förfogar skatteförvaltningen över ett resurstillskott på 125 miljoner kronor för samma ändamål. I tullens fall handlar det om varaktiga anslagsförstärkningar på drygt 15 miljoner kronor för att effektivisera tullverksamheten och för att säkerställa kontrollverksamheten vid Arlanda flygplats. Tullen disponerar redan under innevarande budgetår varaktiga förstärkningar på 10 miljoner kronor för merkostnader i samband med Öresundsbronns öppnande. Tullen har vidare kompensrats med 10 miljoner kronor med anledning av en engångsneddragning år 2000. På tilläggsbudget har tullen slutligen fr.o.m. den 1 juli 2000 bemyndigats uppbära vissa av de avgifter som tas ut i verkets verksamhet. Detta tillskott beräknades uppgå till 25 miljoner kronor.

Utskottet bedömer att regeringens förslag till anslag till skattemyndigheterna och tullen för nästa budgetår täcker behoven för en balanserad uppbyggnad och förstärkning av verksamheterna. Utskottet avvisar därmed oppositionspartiernas förslag om ytterligare resursförstärkningar. Arbetet med att höja nivån på skattekontrollen och förbättra gränsskyddets kontrollverksamhet är, enligt utskottets mening, inte enbart en fråga om att tillföra verksamheterna mera pengar. Det är också en fråga om effektivisering och att myndigheternas resurser utnyttjas på bästa sätt. Det förutsätter en bra styrning och samordning av verksamheterna, och utskottet lägger stor vikt vid att förändringsarbetet hos myndigheterna fortsätter. Det ankommer på regeringen att noga följa utvecklingen.

Utskottet tillstyrker med det anförda regeringens förslag till anslag 2002 för RSV, skattemyndigheterna, Tullverket och kronofogdemyndigheterna och avstyrker oppositionens alternativ enligt motionerna Sk317 yrkandena 1–6, Sk431 yrkandena 1–3, Sk437, Sk441, Fi294 yrkande 11, Ju390 yrkande 2 och Sf277 yrkande 4.

När det gäller motion Sk411 och frågan om att skattemyndigheterna skall kunna lägga ut granskningen av deklARATIONER från större till mindre orter i landet, vill utskottet framhålla att det i första hand är en fråga för myndigheterna inom Skatteförvaltningen att avgöra på vilket sätt man skall lösa de uppgifter man ålagts. Skatteförvaltningen är inte *en* rikstäckande myndighet utan verksamheten är indelad i tio regioner och utskottet bedömer att vissa administrativa svårigheter uppkommer om arbetsuppgifter skall flyttas mellan de olika regionerna i syfte att bättre utnyttja personalresurserna. Enligt vad utskottet erfarit har RSV nyligen framställt hos regeringen om en organisatorisk förändring som innebär en sammanslagning av RSV och skattemyndig-

heterna till en myndighet. Frågan bereds för närvarande i Regeringskansliet. Utskottet anser inte att det behövs något tillkännagivande till regeringen och avstyrker motion Sk411.

Folkbokföring i församling

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionerna om folkbokföring i socken/församling.

Bakgrund

Enligt folkbokföringslagen skall en person folkbokföras på den fastighet, i vissa fall även lägenhet, och i den territoriella församling där vederbörande är att anse som bosatt. Sverige är indelat i territoriella församlingar, som i dag är kyrkliga kommuner. Folkbokföring sker enligt folkbokföringslagen inte i socken.

Utredningen Folkbokföring i församling överlämnade i januari 2000 slutbetänkandet Folkbokföring efter stat-kyrkareformen (SOU 2000:17) vari utredningen föreslog att territoriell församling utmönstras ur folkbokföringslagen och ersätts med kommun. Ett stort antal remissinstanser var kritiska till förslaget.

Propositionen

I budgetpropositionen för 2002 anför regeringen som sin bedömning att folkbokföring även fortsättningsvis bör ske i territoriell församling inom Svenska kyrkan.

Motionerna

I *motion Sk242 av Eskil Erlandsson och Erik Arthur Egervärn (c)* begärs ett tillkännagivande om att socknen bör återinföras som administrativ enhet för folkbokföringen. Enligt motionen är ett stort antal historiska och topografiska arkiv organiserade efter landskap, län och socken/församling. Motionärerna framhåller att om kommunerna blir administrativ enhet för folkbokföringen innebär det ett kontinuitetsbrott som försvårar långtidsmotiverad forskning.

I *motion Sk318 av Maria Larsson (kd)* föreslås att socknen skall användas som komplement till kommun och fastighet i den framtida folkbokföringen. Motionären anser att kommun och fastighet som enda folkbokföringsgrund innebär en alltför instabil och "grovmaskig" indelning. På samma sätt kan, enligt motionären, folkbokföring i församlingar betyda att Svenska kyrkans omstruktureringar påverkar folkbokföringen. Enligt motionen behövs socknen som en ytterligare bestämningsgrund mellan fastighet och kommun.

I *motion Sk322 av Harald Nordlund (fp)* anføres bl.a. att om utredningens förslag att avskaffa socken och församlingsbegreppet i folkbokföringen

genomförs kommer det att försvåra för den framtida forskningen på alla nivåer.

I *motion Sk348 av Birgitta Sellén och Rigmor Stenmark (c)* anfördes att ett slopande av församlingsbegreppet skulle försvåra forskningen och förändra vår historia på ett negativt sätt och värdefulla kulturvärden skulle försvinna.

I *motion Sk477 av Birgitta Carlsson och Vivian Gerdin (c)* begärs ett tillkännagivande om att sockennamnet skall återinföras som administrativ enhet för folkbokföring.

I *motion Kr417 yrkande 7 av Inger Davidsson m.fl. (kd)* slutligen argumenteras mot att begreppet territoriell församling tas bort ur folkbokföringen till förmån för kommun och fastighet. Motionärerna anser att socknarna är en omistlig del av det svenska kulturarvet och utredningens förslag innebär ett dråpslag mot landets släktforskare.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att regeringens uttalande i budgetpropositionen att folkbokföring även fortsättningsvis bör ske i territoriell församling inom svenska kyrkan, tillgodoser kraven i de aktuella motionerna. Det behövs därmed inget uttalande från riksdagen i frågan. Utskottet avstyrker med detta de aktuella motionerna i motsvarande delar. Utskottet avstyrker också förslaget i motion Sk318 om socken som ny folkbokföringsgrund.

Folkbokföring av studerande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionen om folkbokföring av studerande.

Jämför reservation (c, fp).

Gällande bestämmelser

Folkbokföringen skall bedömas efter de faktiska förhållandena, och någon valfrihet i fråga om var man skall vara folkbokförd finns enligt gällande regler (med några få undantag) inte. Vuxna studerande skall folkbokföras där de regelmässigt tillbringar sin dygnsvila enligt samma regler som gäller för vuxna i allmänhet. Elever under 18 år som bor tillsammans med föräldrar eller andra anhöriga anses i folkbokföringssammanhang bosatta där även om de på grund av skolgång regelmässigt tillbringar sin dygnsvila på annat håll. Detsamma gäller elever som fyllt 18 år så länge studierna avser grund- eller gymnasiestudier eller motsvarande.

Motionen

I *motion K371 yrkande 2 av Agne Hansson m.fl. (c)* föreslås ett tillkännagivande till regeringen om möjligheten att vara mantalsskriven på hemorten vid studier på annan ort. Motionärerna anser att unga studerande inte skall tvingas

att skriva sig på högskoleorten eftersom det är viktigt att de kan behålla möjligheten att ta politiska förtroendeuppdrag i sin hemkommun.

Utskottets ställningstagande

Som framgått kan elever under 18 år och äldre elever som fortsätter grund- eller gymnasie studier och som har egentligt hemvist tillsammans med föräldrar eller andra anhöriga folkbokföras där trots att de tillbringar dygnsvilan på annat håll. Andra studerande följer huvudregeln som innebär att folkbokföringen skall bedömas efter de faktiska omständigheterna. Någon valfrihet i fråga om var en person skall vara folkbokförd finns med några få undantag inte. Utskottet behandlade den nu aktuella frågan senast i det av riksdagen godkända betänkandet 1999/2000:SkU18 s. 25. Utskottet anförde därvid att det inte fanns tillräckliga skäl att utöka det nämnda undantaget i folkbokföringen med högskolestuderande. Utskottet vidhåller denna uppfattning och avstyrker motion K371 yrkande 2.

Folkbokföringsdag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionen om kvartalsvis folkbokföring.

Gällande bestämmelser

Den 1 november var tidigare mantalsskrivningsdag. I och med den nya folkbokföringslagen avskaffades mantalsskrivningen och ersattes av begreppet folkbokföring. Folkbokföring sker löpande under året och någon viss folkbokföringsdag finns inte. Som huvudregel vid flyttning gäller den nya folkbokföringen fr.o.m. flyttningdagen. En person skall folkbokföras där vederbörande är att anse som bosatt, dvs. där han eller hon regelmässigt tillbringar sin dygnsvila. En person anses regelmässigt tillbringa sin dygnsvila där han eller hon under sin normala livsföring tillbringar dygnsvilan minst en gång i veckan eller i samma omfattning men med en annan förläggning i tiden.

I vissa lagar finns det bestämmelser som tar sikte på den enskildes folkbokföring den 1 november, så t.ex. skattebetalningslagen (beslutande myndighet), inkomstskattelagen (kommunal inkomstskatt) och socialförsäkringslagen (rätt kassa för inskrivning). Enligt inkomstskattelagen avses i fråga om kommunalskatt med hemortskommun den kommun där en fysisk person författningsenligt skall vara folkbokförd den 1 november *året före* taxeringsåret.

Motionen

I *motion Sk352 av Erik Arthur Egervärn (c)* anfördes att den 1 november är ett datum av avgörande betydelse för kommunerna bl.a. beroende på att skatt betalas i den kommun där man är mantalsskriven den dagen. Motionären

pekar på problemet med säsongarbetare inom vinterturismen där få är skrivna i den berörda kommunen den 1 november med följd att de inte betalar skatt i kommunen under säsongarbetet. Motionären föreslår ett tillkännagivande om att det med modern teknik borde vara möjligt med kvartalsvis mantalsskrivning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet erinrar om att folkbokföringen i dag sker löpande under året och vid flyttning gäller den nya folkbokföringen redan fr.o.m. flyttningdagen. Det finns ingen möjlighet att välja folkbokföringsort utan regelverket innehåller en straffsanktionerad anmälningskyldighet vid förändrad bosättning. Motionärens förslag med kvartalsvis "mantalsskrivning" skulle innebära att en förändrad bosättning slår igenom i folkbokföringen långsammare än med gällande regler. Utskottet ser inte några skäl för att återinföra en särskild folkbokföringsdag och anser inte att motionärens förslag skulle innebära några fördelar med avseende på skatteunderlaget för kommuner med många säsongarbetande. Utskottet avstyrker därför motion Sk352.

Utfärdande av personnummer för den som fått uppehållstillstånd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionen om personnummer för den som fått uppehållstillstånd.

Gällande bestämmelser

Den som efter inflyttning kan antas under sin normala livsföring komma att regelmässigt tillbringa sin dygnsvila i landet under minst ett år skall folkbokföras. En utlänning som är skyldig att ha uppehållstillstånd skall inte folkbokföras om han saknar sådant tillstånd om det inte finns synnerliga skäl för att han ändå skall folkbokföras. För varje folkbokförd person fastställs ett personnummer som identitetsbeteckning. En person som inte är eller har varit folkbokförd får efter begäran av vissa myndigheter tilldelas ett särskilt nummer (samordningsnummer).

Motionen

I motion Sk356 av Anders G Högmark (m) och Jeppe Johnsson (m) begärs en översyn av gällande bestämmelser och praxis vid utfärdande av personnummer. Enligt motionen möter invandrare och flyktingar som fått uppehållstillstånd problem när de ansöker hos RSV om personnummer. Problemen består i att ansökan lättare beviljas om det finns ett myndighetsbehov än om den sökande bara kan anföra privata skäl för sin ansökan.

Utskottets ställningstagande

Som framgår av utskottets beskrivning av gällande bestämmelser skall en utlänning som beviljats uppehållstillstånd i Sverige folkbokföras i landet om han eller hon kan förväntas tillbringa sin dygnsvila här under minst ett år. Därefter skall vederbörande efter anmälan tilldelas ett personnummer. Någon sådan prövning som motionären beskriver görs inte när det är fråga om tilldelning av personnummer. Samordningsnummer, som alltså avser personer som inte är folkbokförda i landet, tilldelas däremot i regel bara efter ansökan av vissa myndigheter. Utskottet finner inga skäl att föreslå en översyn av systemet med personnummer och avstyrker motion Sk356.

Reservation

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservation. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

Folkbokföring av studerande (punkt 3) – c, fp

av Rolf Kenneryd (c) och Lennart Kollmats (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 3 borde ha följande lydelse:

3. Riksdagen tillkännager som sin mening för regeringen vad som anförs i denna reservation om folkbokföring av studerande. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:K371 yrkande 2.

Ställningstagande

Folkbokföringslagen innebär att ungdomar som bedriver högre studier folkbokförs på studieorten. Det bidrar till att kapa banden med hembygden. Vi anser att folkbokföringslagen skall ändras på den här punkten och att studerande skall kunna vara folkbokförda på hemorten under studietiden. Ungdomar bibehåller då möjligheten att under studietiden vara engagerade i sin hemkommun.

Särskilda yttranden

Utskottets beredning av ärendet har föranlett följande särskilda yttranden. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Anslag inom utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution (mom. 1)

– m

Carl Fredrik Graf (m), Carl Erik Hedlund (m), Marietta de Pourbaix-Lundin (m) och Stig Rindborg (m) anför:

Moderata samlingspartiet har redovisat sitt budgetalternativ i motionerna Fi291 och Sk474 som nyligen behandlats av finansutskottet (bet. 2001/02:FiU1). Beträffande utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution föreslår vi att utgiftsområdet för vart och ett av budgetåren 2002–2004 tillförs en utgiftsram som är 75 miljoner kronor lägre än vad som föreslås i budgetpropositionen. Finansutskottet har tillstyrkt regeringens förslag till utgiftsramar för utgiftsområdet och Moderata samlingspartiet har fullföljt sitt alternativa förslag till ekonomiska ramar för utgiftsområdet i en reservation till betänkandet.

De moderata skatteförslagen medför att skatteförvaltningens verksamhet kan rationaliseras och att anslagsbehovet därigenom minskar. Det handlar om frysta taxeringsvärden för fastigheter, slopad reklamskatt och slopad förmögenhetsskatt. För budgetåret 2002 vill vi tillföra RSV 75 miljoner kronor mindre än regeringen föreslagit.

Smugglingen av cigaretter, alkohol, narkotika och vapen har ökat kraftigt de senaste åren. Tullverket bör enligt Moderata samlingspartiets uppfattning få ökade resurser för kontrollverksamhet. Vi bedömer att intäkterna till statskassan härigenom ökar med minst motsvarande belopp. Vi anser också att tullens verksamhet skall finansieras genom anslag och inte genom offentlig-rättsliga avgifter. Enligt det moderata alternativet för budgetåret 2002 tillförs tullen 40 miljoner kronor mer och kronofogdemyndigheterna 40 miljoner kronor mindre än regeringen föreslagit.

2. Anslag inom utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution (mom. 1)

– kd

Kenneth Lantz (kd) och Sven Brus (kd) anför:

Kristdemokraterna har redovisat sitt budgetalternativ i motionerna Fi292 och Fi297 som nyligen har behandlats av finansutskottet (bet. 2001/02:FiU1). Beträffande utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution föreslår vi att utgiftsområdet för åren 2002–2004 tillförs 120, 170 respektive 220 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit. Finansutskottet har tillstyrkt regeringens förslag till utgiftsramar för utgiftsområdet och Kristdemokraterna redovisar sitt alterna-

tiva förslag till ekonomiska ramar för utgiftsområdet i en reservation till finansutskottets betänkande.

Kristdemokraterna anser att den svarta ekonomins utbredning allvarligt skadar den svenska ekonomin. Den svarta ekonomin minskar statens inkomster och medför att tilltron till skattesystemet minskar. Dessutom snedvrids konkurrensen mellan företag, och affärsmoralen luckras upp. För att motverka denna utveckling vill vi att skattemyndigheterna skall få ökade resurser för att effektivisera skattekontrollen. RSV konstaterar i sitt budgetunderlag att skattekontrollen för närvarande har luckor. För budgetåret 2002 vill vi tillföra skattemyndigheterna 100 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit.

Kristdemokraterna vill också öka Tullverkets resurser för att bekämpa illegal införsel av narkotika, vapen, alkohol, tobak och övriga skattepliktiga varor. Tullen behöver vidare mera resurser för ett ökat samarbete inom EU för att motverka smuggling och annan ekonomisk brottslighet. För budgetåret 2002 vill vi tillföra tullen 20 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit.

3. Anslag inom utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution (mom. 1)

– c

Rolf Kenneryd (c) anför:

Centerns budgetalternativ i motionerna Fi293 och Sk489, som nyligen behandlats av finansutskottet (bet. 2001/02:FiU1), innebär utgiftsramar för 2002 och 2003 för utgiftsområde 3 som för vart och ett av åren är 30 miljoner kronor lägre än regeringen föreslagit. För 2004 föreslår vi en utgiftsram som är 50 miljoner kronor lägre än vad regeringen föreslagit. Finansutskottet har tillstyrkt regeringens förslag till utgiftsramar för utgiftsområdet, och Centern redovisar sitt alternativa förslag till ekonomiska ramar för utgiftsområdet i en reservation till finansutskottets betänkande.

Centerpartiet anser att Schengensamarbetet och tåg- och biltrafiken över Öresund gör att kraven på Tullverket ökar. För budgetåret 2002 vill vi tillföra tullen 20 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit. Medlen omfördelas från anslaget till RSV. Centern har i annat sammanhang föreslagit en reformering och betydande förenkling av taxeringsförfarandet för småhus. Förslaget innebär betydande administrativa vinster för RSV. För 2002 vill vi minska anslaget till RSV, förutom med de nämnda 20 miljoner kronorna, med ytterligare 30 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag.

4. Anslag inom utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution (mom. 1)

– fp

Lennart Kollmats (fp) anför:

Folkpartiet vill i sitt budgetalternativ i motion Fi294, som nyligen behandlats av finansutskottet (bet. 2001/02:FiU1), höja utgiftsramen för utgiftsområdet i förhållande till propositionen med 75 miljoner kronor vart och ett av åren 2002–2004. Finansutskottet har tillstyrkt regeringens förslag till utgiftsramar

för utgiftsområdet, och Folkpartiet redovisar sitt alternativa förslag till ekonomiska ramar för utgiftsområdet i en reservation till finansutskottets betänkande.

För budgetåret 2002 föreslår Folkpartiet att skattemyndigheterna tillförs 50 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit för åtgärder som ökar skatteintäkterna. Tullen vill vi för 2002 tillföra 25 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit för ökade resurser för åtgärder riktade mot den illegala införseln av alkohol och narkotika.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Regeringen (Finansdepartementet) föreslår i proposition 2001/02:1 utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

1. att riksdagen för budgetåret 2002 anvisar anslagen under utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution enligt nedanstående uppställning:

Belopp i 1000-tal kronor

Anslag	Anslagstyp	Regeringens förslag
3:1 Riksskatteverket	(ram)	471 984
3:2 Skattemyndigheterna	(ram)	4 966 115
3:3 Tullverket	(ram)	1 224 691
3:4 Kronofogdemyndigheterna	(ram)	1 394 855
Summa		8 057 645

Motioner från allmänna motionstiden

2001/02:K371 av Agne Hansson m.fl. (c):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjligheten att vara mantalsskriven på sin hemort vid studier på annan ort.

2001/02:Fi294 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

11. Riksdagen anvisar för budgetåret 2002 anslagen under utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution enligt uppställningen i bilaga 2.

2001/02:Sk242 av Eskil Erlandsson och Erik Arthur Egervärn (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att återinföra socknen som administrativ enhet för folkbokföring.

2001/02:Sk317 av Kenneth Lantz m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökade resurser till skatteförvaltningen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om samverkan när det gäller gränskontrollen.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om gränskontrollen i övrigt.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förbättrad kontroll vid våra internationella flygplatser.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökade resurser till tullen.
6. Riksdagen anvisar anslagen med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag under utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution enligt uppställning (i tkr): 3:2 Skattemyndigheterna; Regeringens förslag 4 966 115; Anslagsförändring 100 000; 3:3 Tullverket; Regeringens förslag 1 224 691; Anslagsförändring 20 000; Summa totalt för utgiftsområdet; Regeringens förslag 8 057 645; Anslagsförändring 120 000.

2001/02:Sk318 av Maria Larsson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att socken skall användas som komplement till kommun och fastighet i den framtida folkbokföringen.

2001/02:Sk322 av Harald Nordlund (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om avskaffandet av socken- och församlingsbegreppen ur folkbokföringen.

2001/02:Sk348 av Birgitta Sellén och Rigmor Stenmark (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att sockennamnen skall bevaras.

2001/02:Sk352 av Erik Arthur Egervärn (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kvartalsvis mantalsskrivning.

2001/02:Sk356 av Anders G Högmark och Jeppe Johnsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om översyn av reglerna för utfärdande av personnummer.

2001/02:Sk411 av Kaj Larsson och Marianne Jönsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet att överväga möjligheterna att lägga ut delar av granskningsverksamheten av deklARATIONER från skattemyndigheten vid större orter till mindre orter.

2001/02:Sk431 av Carl Fredrik Graf m.fl. (m):

1. Riksdagen anvisar till anslag 3:1 Riksskatteverket för budgetåret 2002 75 miljoner kronor mindre än vad regeringen föreslagit eller således 396 984 000 kr.

2. Riksdagen anvisar till anslag 3:3 Tullverket för budgetåret 2002 40 miljoner kronor utöver vad regeringen föreslagit eller således 1 264 691 000 kr.
3. Riksdagen anvisar till anslag 3:4 Kronofogdemyndigheterna för budgetåret 2002 40 miljoner kronor mindre än vad regeringen föreslagit eller således 1 354 855 000 kr.

2001/02:Sk437 av Lennart Kollmats och Karin Pilsäter (fp):

Riksdagen beslutar om ändring i förhållande till regeringens förslag gällande anslagen under utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution enligt uppställning (i tkr): 3:2 Skattemyndigheterna; Regeringens förslag 4 966 115; Anslagsförändring +50 000; 3:3 Tullverket; Regeringens förslag 1 224 691; Anslagsförändring +25 000; Summa för utgiftsområdet; Regeringens förslag 8 057 645; Anslagsförändring +75 000.

2001/02:Sk441 av Rolf Kenneryd m.fl. (c):

Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution enligt uppställning (i tkr): 3:1 Riksskatteverket; Regeringens förslag 471 984; Anslagsförändring -50 000; 3:3 Tullverket; Regeringens förslag 1 224 691; Anslagsförändring 20 000; Summa för utgiftsområdet; Regeringens förslag 8 057 645; Anslagsförändring; -30 000.

2001/02:Sk477 av Birgitta Carlsson och Viviann Gerdin (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att återinföra sockennamnet som administrativ enhet för folkbokföringen.

2001/02:Ju390 av Ragnwi Marcelind m.fl. (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att den omfattande smuglingen måste stoppas och arbetet vid EU:s yttre gränser fungera väl.

2001/02:Sf277 av Magnus Jacobsson (kd):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförts om dåliga resurser till tullen.

2001/02:Kr417 av Inger Davidson m.fl. (kd):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om sockennamnen.

BILAGA 2Förslag till beslut om anslag inom utgiftsområde 3
Skatt, tull och exekution

1 000-tal kronor

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till anslagsfördelning.

Anslag		Anslagstyp	Utskottets förslag
3:1	Riksskatteverket	(ram)	471 984
3:2	Skattemyndigheterna	(ram)	4 966 115
3:3	Tullverket	(ram)	1 224 691
3:4	Kronofogdemyndigheterna	(ram)	1 394 855
Summa för utgiftsområdet			8 057 645